

of society. It is pointed out that the museum environment of a preschool education institution, as a means of learning the world, contains a huge potential for personal development of preschoolers, it expands the «habitat» of the child, is a place of its intellectual development and recreation. Using the means of museum pedagogy makes it possible to awaken in children a sense of belonging to their family, to their native land, the desire to join the culture of the Ukrainian people, its history, traditions, enrich impressions of new, unfamiliar objects that they have never seen and could not see in the activities available to them, contributes to the formation of a creative personality. This article highlights the specifics of mini-museums which are operating in the kindergarten, their tasks and content, as well as the technology of creating mini-museums by children, parents of children and the pedagogical staff of the preschool education institution. Based on the analysis of the source database, the main forms of working with children in mini-museums are outlined: verbal-integrated classes, conversations, discussions, reading works of art, conversations with the use of Ukrainian folklore, studying poems, songs, etc.; visual-demonstration of exhibits, old photos, viewing videos, etc.; practical - theatrical activities, excursions that are conducted by the teacher or the children themselves, experiments, artistic and subject activities, virtual excursions, independent cognitive activities etc.; emotional-creating a «situation of success», playing monologues and dialogues during games-empathy.

This article highlighted pedagogical conditions for the development of creative abilities of preschool children by means of museum pedagogy.

Key words: museum pedagogy, museum, mini-museum, preschool children, preschool education institution, educational influence, creation of a mini-museum, forms of work.

Дата надходження статті: «23» серпня 2019 р.

УДК 378: 37.041: 37.043

Мельник А. І., Чабан Н. І.*

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ РОБОТИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ ХЕРСОНСЬКОГО ТАВРІЙСЬКОГО ЛІЦЕЮ МИСТЕЦТВ

У науковій статті здійснено аналіз й узагальнення досвіду організації навчальної та художньо-творчої роботи хореографічних колективів у Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв. Хореографічні колективи ліцею вирішують завдання виховання й розвитку творчо обдарованих дітей і молоді в навчальний час.

За організаційною структурою творчі колективи ліцею «Джерельце», «Ізюминка» і «Neo-Dance» об'єднують різновікові групи ліцеїстів, що обумовлює вибір репертуару з найрізноманітніших хореографічних постановок у різних танцювальних стилях. Результативній творчій діяльності цих колективів сприяє належне організаційно-методичне забезпечення, що включає навчальні програми з предметів «Класична хореографія», «Народно-сценічна хореографія», «Сучасна хореографія», «Гімнастика», «Композиція», «Ансамбль», програми звітних концертів, чинні репертуари й перспективні плани цих колективів. Укомплектування матеріально-технічної бази для хореографічної роботи в Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв відповідає нормативним вимогам, які висуваються до шкільних приміщень із занять з хореографії.

Висвітлено досвід використання тьюторської допомоги в навчально-репетиційній роботі керівника з молодшими групами початкових років навчання хореографічного колективу «Джерельце». Тьюторська допомога базується як на ретельному відборі старших учнів на ролі тьюторів, так і спеціальній попередній їх підготовці до хореографічної роботи з молодшими здобувачами освіти. Тьюторська робота стосується особистого показу танцювальних рухів молодшим учасникам хореографічного колективу, спостереження й контролю за виконанням вправ молодшими учнями.

* © Мельник А. І., Чабан Н. І.

Ключові слова: ліцей мистецтв, хореографічне відділення, хореографічний колектив, навчальна й художньо-творча робота хореографічного колективу, організаційна структура, організаційно-методичне забезпечення, матеріально-технічна база для хореографічної роботи, тьюторська допомога в навчально-репетиційній роботі, відбір і підготовка тьюторів.

Актуальність і доцільність обраної теми наукової статті обумовлена визначеними для загальної освіти завданнями щодо розвитку талантів і творчих здібностей людини, збагачення на цій основі творчого й культурного потенціалу українського народу. У статті 12 Закону України «Про освіту» підкреслено важливість формування культурної компетентності й здатності до творчості як необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності [10].

У Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв Херсонської міської ради визначені завдання виконуються як у навчальній роботі із забезпечення повної загальної середньої освіти в обсязі Державного стандарту, так і в позанавчальний час шляхом залучення учнів до участі в творчих конкурсах, фестивалях. Серед навчально-мистецьких структур у ліцеї певними позитивними досягненнями та успіхами позначена творча діяльність хореографічного відділення.

Колективи хореографічного відділення відносяться до художньо-естетичного профілю й пов'язані з мистецтвом постановки танцю. Навчальна й художньо-творча робота цих колективів базується на теоретичних і практичних здобутках вітчизняних хореографів. Серед них значний внесок у розробку теоретичних основ вітчизняної хореографічної освіти зробили керівники-практики танцювальних колективів К. Ф. Балог, М. М. Вантух, К. Ю. Василенко, В. М. Верховинець, П. П. Вірський, Р. П. Герасимчук, О. О. Гомон, А. І. Гуменюк, Б. М. Колногузенко, А. М. Кривохижа, Д. Г. Ластівка, В. В. Петрик, Н. М. Уварова та ін. Було сформульовано основні засади хореографічної педагогіки: принципи, методи, напрями діяльності, зміст, структуру, форми організації творчої діяльності [3; 6; 9].

Проте практичне втілення окреслених напрацювань потребує уточнення методик організації хореографічної роботи відповідно до умов навчальної та творчої діяльності конкретних мистецьких дитячих і молодіжних колективів, тому вивчення й узагальнення досвіду організації навчальної і художньо-творчої хореографічної роботи в Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв є важливою запорукою якісного культурного виховання й творчого розвитку учнівської молоді.

Метою статті є аналіз і узагальнення досвіду організації навчальної та художньо-творчої роботи хореографічних колективів у Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв.

Таврійський ліцей мистецтв є осередком дитячої і юнацької творчості на Херсонщині. Цей заклад має триступеневу структуру, що об'єднує дві спеціалізовані школи з поглибленим вивченням предметів художньо-естетичного циклу I ступеня (1–4 класи) для учнів віком від 6-ти до 10-ти років і II ступеня (5–8 класи) для учнів віком від 11-ти до 14-ти років і ліцей мистецтв (9–11 класи) для учнів віком від 14-ти до 18-ти років. Окрім забезпечення повної загальної середньої освіти в обсязі Державного стандарту й поглибленого вивчення предметів художньо-естетичного циклу, на базі ліцею здійснюється виховання й розвиток творчо обдарованих дітей у сфері образотворчого, музичного, хореографічного й театрального мистецтв.

Визначені завдання виконуються не лише в навчальний, а й у позанавчальний час шляхом залучення учасників хореографічних колективів «Джерельце», «Ізюминка», «Neo-Dance» до участі в мистецьких заходах, конкурсах і фестивалях різного рівня. В аналізі досвіду організації хореографічної роботи цих колективів доречно зупинитись на особливостях їхньої організаційної структури, переліку організаційно-методичного забезпечення та характеристиці матеріально-технічної бази, що є передумовою успішної навчально-репетиційної і постановочної роботи, а також виконавської діяльності учасників колективів.

Зразковий художній хореографічний колектив «Джерельце» має багаторічний досвід творчої діяльності, адже його було створено 1991 року під керівництвом учителя хореографічних дисциплін Світлани Юріївни Богданової, яка очолює його й донині. До організаційної структури колективу «Джерельце» увійшли такі структурні одиниці: молодша група колективу – це учні 2-го хореографічного класу, середньої групи – учні 6-го хореографічного класу, старшої групи – учні 10-11-го хореографічних класів ліцею мистецтв.

Якщо звернутись до методичних матеріалів, то поняття «колектив» можна трактувати як «невелике товариство, поєднане спільним інтересом до якоїсь проблеми» [2]. У статті Н. І. Чабан уточнюється, що в Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв у практику освітньої діяльності втілено авторське бачення формування дитячого творчого колективу на базі учнів кількох навчальних класів та організація їхньої діяльності в урочній системі закладу спеціалізованої освіти мистецького спрямування. Метою навчальної роботи з учнями є формування в них умінь і навичок за певним профілем діяльності колективу шляхом організації тісного спілкування між учасниками в умовах реалізації спільності інтересів, позитивних емоцій, духовних потреб [11, с. 300].

У наукових працях Т. О. Благової, Т. А. Медвідь наводиться класифікація початкового, основного й вищого рівнів шкільних творчих колективів відповідно до директивних документів Міністерства освіти і науки України. Зокрема, до початкового рівня віднесено творчі колективи, де основна увага приділяється загальному розвитку учнів, виявленню їхніх здібностей і талантів та формуванню інтересу до творчої діяльності. Роботу творчих колективів основного рівня спрямовано на формування творчих інтересів школярів, їхніх знань, практичних умінь і навичок, що задовольняє потреби в професійній орієнтації. Творчі колективи вищого рівня об'єднують здібних і обдарованих учнів за творчими інтересами, які прагнуть задовольнити потреби в професійній підготовці. Згідно з наведеною класифікацією, за профілем діяльності розрізняють художньо-естетичні – музичні, вокальні, образотворчі та інші предметні структурні об'єднання [1, с. 8], а також хореографічні, які працюють у ліцеї мистецтв як творчі колективи за вказаною системою.

Дослідниця Т. О. Благова вказує на провідну роль танцювальних колективів серед організаційних форм хореографічного аматорства. Основною метою діяльності танцювального колективу визначалось масове залучення молоді до мистецтва хореографії, формування художнього смаку й розвиток рухових якостей у його учасників [1, с. 39-40].

У посібнику О. С. Голдрича наводиться тлумачення поняття «творчий колектив» як гармонійного поєднання творчих шукань драматурга, режисера, акторів, художника, композитора на основі єдності мистецьких засобів з метою найповнішого виявлення ідеї вистави; узгодженість гри акторів [4].

Як організована форма творчості танцювальний колектив передбачає спільне виконання хореографічних творів кількома учасниками. Науковець І. Г. Маринін зазначає, що на основі нормативних документів з регламентації діяльності аматорських об'єднань серед різноманітних творчих колективів виділяють дуети, тріо, квартети тощо [7, с. 265]. У системі середньої освіти хореографічні колективи стали однією з найбільш поширених форм організації навчання хореографії, де поєднуються різновікові групи дітей, а творчу діяльність визначає репертуар і спільна творчість.

За організаційною структурою творчий колектив «Джерельце» об'єднує молодшу, середню та старшу групи колективу (табл. 1).

Таблиця 1

Організаційна структура хореографічного колективу «Джерельце» Херсонського Таврійського ліцею мистецтв

Характеристики структурних одиниць	Структурні одиниці хореографічного колективу		
	Молодша група	Середня група	Старша група
Рівень хореографічної освіти	Початковий	Основний	Вищий
Віковий ценз учасників	Від 6 до 10 років	Від 11 до 14 років	Від 15 до 17 років
Строк навчання	4 роки	5 років	2-3 роки
Мета діяльності	Забезпечити зацікавленість в обраному виді мистецтва, надати початкову хореографічну підготовку, сприяти розвитку музичного слуху, почуття ритму, формування основних рухових навичок, допомогти визначитись у подальшому хореографічному навчанні	Збагатити хореографічний досвід з народно-сценічного танцю, розвивати ритміку й пластику рухів, виховувати інтерес до танцювального народно-сценічного мистецтва, формувати спеціальні мистецькі компетентності	Сприяти художньому й особистому розвитку, формувати уявлення про сучасні танцювальні форми, їхні стиліові відмінності, навчити виконувати рухи сучасних танців, розвивати координацію, пластичність, відчуття ритму, сприяти духовному становленню, формувати спеціальні мистецькі компетентності, початкові професійні навички

Народний художній хореографічний колектив «Ізюминка» був створений у 2002 році на базі першого класу Херсонського Таврійського ліцею мистецтв учителем хореографічних дисциплін, членом Національної хореографічної спілки України Ганною Сергіївною Михайленко. Нині колектив очолює керівник Катерина Володимирівна Мирошніченко. Метою діяльності колективу «Ізюминка» є забезпечення умов для розвитку творчих здібностей, опанування спеціальними знаннями, уміннями й навичками мистецтва танцю, виховання ціннісних і патріотичних орієнтацій, інтересів, смаків, потреб, формування здатності сприймати твори мистецтва, інтерпретувати й створювати їх самостійно, а також сприяння самореалізації в хореографічному мистецтві, тому в репертуарі колективу певне місце займають сюжетні й безсюжетні танці в сучасному жанрі, також хореографічні композиції з дитячої хореографії та українські стилізовані постановки.

Зразковий художній хореографічний колектив «Neo-Dance» було створено 2008 року на базі відділення хореографії Херсонського Таврійського ліцею мистецтв. Керівниками колективу є Віталій Андрійович і Наталія Михайлівна Окуневські. Серед основних завдань хореографічної роботи в колективі «Neo-Dance» за пріоритетні обрано формування культурних потреб та естетичних смаків вихованців, залучення їх до творчого пошуку, виховання любові до танцювального мистецтва, а також пропагування засобів традиційного хореографічного мистецтва. Репертуар колективу містить найрізноманітніші хореографічні композиції різних танцювальних стилів.

Якісна хореографічна діяльність вищезгаданих колективів не можлива без належного організаційно-методичного забезпечення. Розроблене керівниками колективів організаційно-методичне забезпечення включає навчальні програми

з предметів хореографічного циклу: «Класична хореографія», «Народно-сценічна хореографія», «Сучасна хореографія», «Гімнастика», «Композиція», «Ансамбль», програми звітних концертів, чинні репертуари й перспективні плани цих колективів.

Творчій діяльності хореографічних колективів «Джерельце», «Ізюминка» і «Neo-Dance» сприяє спеціально організована матеріально-технічна база в приміщеннях Херсонського Таврійського ліцею мистецтв. Це, зокрема, аудиторії для занять, виокремлені зонально в окремому крилі ліцею, дві роздягальні, комплекти сценічних костюмів і реквізитів. Обладнані для занять аудиторії мають: станки для виконання тренажу, дзеркала, фортепіано, мати й килимові покриття для занять із гімнастики, магнітофони MP3, ноутбуки. Комплекти костюмів і реквізитів до кожної постановки розташовано в костюмерній кімнаті ліцею мистецтв. Приклад укомплектування костюмами творчих постановок хореографічного колективу «Джерельце» наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

**Укомплектування костюмами творчих постановок
хореографічного колективу «Джерельце»**

№ з/п	Назва творчої постановки	К-ть жін. костюмів	К-ть чол. костюмів	Усього костюмів
1.	«Пісня про Херсон»	9	9	18
2.	«Юність»	7	5	12
3.	«Біленька киця»	1		1
4.	«Орхідея»	1		1
5.	«Віра, Надія, Любов»	3		3
6.	«Чарівні метелики»	14	5	19
7.	«Ромашки для мами»	15		15
8.	«Вальс Терпсихори»	7		7
9.	«Козенята»	9	4	13
10.	«Серенада»	7		7
11.	«Білий сон»	7	5	12
12.	«Козачок»	8	4	12
13.	Фантазія на тему «Березнянка»	7	5	12
14.	«Викрутаси»	9	4	13
15.	«Моя Україна»	16	9	25

Окрім того, вихованці мають форму з емблемами, які відображають символіку творчої діяльності колективів. Показ хореографічних постановок для глядачів відбувається в спеціально обладнаній глядацькій залі зі сценічним майданчиком площею 70 м². Адміністрація закладу освіти постійно піклується про поліпшення матеріально-технічної бази для хореографічної роботи, керівники колективів С. Ю. Богданова, К. В. Мирошніченко, В. А. Окуневський і Н. М. Окуневська особисто беруть участь в оформленні навчальних приміщень і долучають до цієї роботи ліцеїстів. Аналіз матеріально-технічної бази для хореографічної роботи в Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв дозволив дійти висновків щодо її укомплектування відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, які висуваються до шкільних приміщень із занять з хореографії.

Навчальна й художньо-творча робота з ліцеїстами в хореографічних колективах «Джерельце», «Ізюминка» і «Neo-Dance» передбачає реалізацію таких основних напрямів: навчально-репетиційну й постановочну діяльність, відновлення й збереження репертуару, перегляд концертів і хореографічних виступів професійних і аматорських хореографічних колективів, участь у фестивалях, конкурсах, концертах і благодійних заходах, виховання засобами танцювального мистецтва, організаційну діяльність з виготовлення реквізиту, костюмів, декорацій, збереження традицій колективу тощо.

В організаційному аспекті цікавим уважаємо досвід використання тьюторської допомоги в навчально-репетиційній роботі зразкового художнього хореографічного колективу «Джерельце».

Під час навчально-репетиційної роботи керівникові С. Ю. Богдановій доводиться особисто показувати техніку, манеру й стиль різноманітних рухів, жестів, поз, супроводжуючи цей показ поясненнями; спостерігати за діями учнів, вчасно робити зауваження та аналізувати помилки; уявляти певні дії в танцювальних образах і реалізовувати ці образи в учнівських групах. Будучи досвідченим керівником, вона активно залучає до навчально-репетиційної роботи з молодшими групами помічників із числа старших учнів, які виконують ролі тьюторів. У методичних матеріалах тьютором визначено особу, яка веде індивідуальні чи групові заняття з учнями, виступаючи в ролі репетитора, наставника.

До тьюторства залучають гуртківців старших груп 6-8-го років навчання, натомість тьюторську допомогу використовують у молодших групах 1-3-го років навчання. Багаторічний досвід діяльності колективу «Джерельце» дозволив виділити критерії відбору тьюторів для роботи в молодших групах. По-перше, це приналежність за віком до старших хореографічних груп; по-друге, важливим є досвід навчання в хореографічних колективах, тобто майбутні тьютори повинні навчатись хореографії не менше 5-ти років. По-третє, на успішність тьюторської роботи впливають хореографічні компетентності старшокласників, це, зокрема, хореографічні знання й уміння за профілем діяльності колективу. По-четверте, для тьюторів важливим є наявність певних особистісних якостей – відповідальності, організованості, спостережливості, лідерських рис, які дозволяють здійснювати допомогу керівникові колективу в організації і проведенні навчально-репетиційних занять.

Зосередженість тьюторської допомоги саме на навчально-репетиційній роботі хореографічного колективу «Джерельце» обумовлена репродуктивним характером вправ, які виконуються в навчальній частині занять і репродуктивним характером рухів, що відпрацьовуються під час репетицій. Такі вправи й рухи не потребують вільного трактування й складної творчості з боку тьютора, натомість виконуються за чітко визначеним алгоритмом (у певному порядку й послідовності). У таблиці 3 узагальнено вправи, які можуть виконуватись із тьюторською допомогою.

Таблиця 3

Зміст навчально-репетиційної діяльності молодших груп гуртка сучасного танцю з можливою тьюторською допомогою

Рік навчання	Структурна частина заняття	Види вправ з можливою тьюторською допомогою
1	2	3
Перший, другий роки навчання	Організаційно-ритмічна частина	Колективно-порядкові вправи: фігурне маршування (ходіння по одному, парами, четвірками з носка, на півпальцях, з високо піднятим коліном); ознайомлення з поняттями «коло», «колона», «шеренга», «ланцюжок»; шикування на марші з колони в шеренгу, з шеренги в ланцюжок, створення кола з колони, вільне розміщення. Ритмічні вправи: на розвиток музично-слухового сприймання; відплескування долонями нескладних ритмічних малюнків на слух. Музично-ритмічне тренування рухів у характері й темпі музики; вправи на розвиток уваги; початок і закінчення руху разом із музикою.

Продовження табл. 3

1	2	3
Перший, другий роки навчання	Танцювально-образна частина	Вправи з основ хореографічного навчання: вправи для рук (позиції, положення руку парі); вправи для ніг (позиції); робота над окремими частинами тіла (підготовка до вивчення особливостей виконання джазового танцю); поклони. Допоміжні гімнастичні вправи: натягування ніг до самих кінчиків пальців стоп, зворотне виведення їх у положення на п'яти: «сонечко» (підготовчий рух до шпагату); «кільце», «кошик» (вправи на гнучкість); «гойдалка» і вправа на розвиток підйому).
Третій, рік навчання	Організаційно-ритмічна частина	Колективно-порядкові вправи: фігурне марширування (ходіння на високих півпальцях, на п'ятах, ходіння по діагоналі, просування парами, з високим підніманням колін, з підскоком, рух ноги вперед-назад, перебудова з колони в шеренгу і назад, просування по зовнішньому та внутрішньому колу; поняття «ланцюжок», «зірочка», «равлик»; правила та логіка побудови танцювальних малюнків. Ритмічні вправи: тривалість нот; відплескування тривалостей усі разом (2/4,4/4), потім почергово; відплескування долонями нескладних ритмічних малюнків на слух; темп; такт і затакт.
	Вправи на середині зали	Вправи з основ хореографічного навчання: вправи на різні частини тіла; світл. Допоміжні (гімнастичні) вправи на підлозі: робота стопи; фронт-позішн (сидячи підтягнути ноги, коліна на підлозі, нахилання корпусу); шпагати; вправи на гнучкість («кільце», «кошик», «місток»); «гой-дай» (перекачування на спину з упору навшпиньки); «берізка» (стійка на лопатках); віджим від підлоги. Особливості виконання джаз-танцю: поза колапса; зоряція.
Четвертий роки навчання	Розігрів на середині по колу	Різні види кроків та стрибків, з'єднання їх з рухами рук. Змінюються один раз на чверть.
	Станок стилізований хіп-хоп	Пліє. Батман тандю. Батман тандю жете. Рівні (стоячи на ногах, на колінах, навприсядки). Сутеню (стрибок на початку, стрибок наприкінці). Вправи для стоп. Гран батман.
	Вправи на середині зали	Розтягування: допоміжні (гімнастичні) вправи на підлозі: stretch 1 (лежачи на спині, переходити через шпагат у положення, лежачи на животі); stretch 2 (гран батман двома ногами разом у протилежних напрямках, лежачи на спині, потім на животі); вправи на гнучкість «кільце», «кошик». Танцювальні комбінації з вивчених біля станка елементів хіп-хопу.

Окрім особистого показу, тьюторам доводиться спостерігати й контролювати танцювальні рухи молодших учнів. Для цього тьютори навчаються здійснювати спостереження й контроль за чітко визначеним планом. По-перше, звертається увага на вихідну позицію виконання танцювального руху в такому порядку: положення ніг, положення тулуба, положення голови й положення рук. По-друге, беруться до уваги

характеристики танцювальних рухів молодших ліцеїстів. Це види рухів для тулуба й голови (нахили, повороти, переміщення, присідання, підведення), для рук і ніг (згинання, випрямлення, піднімання, опускання, колові рухи, натискання); напрям рухів (горизонтальний, вертикальний); розмах і амплітуда; сила, темп, точність рухів вправність, координація, плавність чіткість. По-третє, у танці важливим є вираз обличчя виконавця, тому тьюторам доводиться кількаразово контролювати настрій молодших учнів, навчаючи їх бути привітними й усміхненими під час виконання хореографічних вправ. Таким чином, тьюторська допомога в навчально-репетиційній роботі хореографічного колективу «Джерельце» базується як на ретельному відборі старших учнів на ролі тьюторів, так і спеціальній попередній їх підготовці до хореографічної роботи з молодшими школярами.

Аналіз досвіду організації навчальної та художньо-творчої роботи на хореографічному відділенні Херсонського Таврійського ліцею мистецтв дозволив дійти таких висновків:

1. Хореографічні колективи Херсонського Таврійського ліцею мистецтв вирішують завдання виховання й розвитку творчо обдарованих дітей і молоді в навчальний час. Необхідною передумовою успішної художньо-творчої діяльності хореографічних колективів є їх чітка організаційна структура й розвинута матеріально-технічна база. За організаційною структурою творчі колективи «Джерельце», «Ізюминка» і «Neo-Dance» об'єднують різновікові групи ліцеїстів, що обумовлює вибір репертуару з найрізноманітніших хореографічних постановок у різних танцювальних стилях.

2. Результативній творчій діяльності хореографічних колективів Херсонського Таврійського ліцею мистецтв сприяє належне організаційно-методичне забезпечення, що включає навчальні програми з предметів «Класична хореографія», «Народно-сценічна хореографія», «Сучасна хореографія», «Гімнастика», «Композиція», «Ансамбль», програми звітних концертів, чинні репертуари й перспективні плани цих колективів.

3. Вивчення матеріально-технічної бази для хореографічної роботи в Херсонському Таврійському ліцеї мистецтв дозволило констатувати, що її укомплектування відповідає нормативним вимогам, які висуваються до шкільних приміщень із занять з хореографії. Така матеріально-технічна база включає спеціально обладнані аудиторії для хореографічних занять і глядацьку залу зі сценічним майданчиком, дві роздягальні, костюмерну кімнату з комплектами сценічних костюмів і реквізитом.

4. Навчально-репетиційна робота є одним із основних напрямів творчої діяльності хореографічних колективів «Джерельце», «Ізюминка» і «Neo-Dance», здійснюється відповідно до змісту програм їхньої хореографічної діяльності. Позитивним є досвід використання тьюторської допомоги в навчально-репетиційній роботі керівника з молодшими групами початкових років навчання хореографічного колективу «Джерельце». Тьюторська допомога базується як на ретельному відборі старших учнів на ролі тьюторів, так і спеціальній попередній їх підготовці до хореографічної роботи з молодшими здобувачами освіти. Тьюторська робота стосується особистого показу танцювальних рухів молодшим учасникам хореографічного колективу, спостереження й контролю за виконанням вправ молодшими учнями.

Подальші напрями дослідження вбачаємо в пошуку шляхів удосконалення організаційної взаємодії хореографічних колективів у межах спільної матеріально-технічної бази навчального закладу, відпрацюванні методик використання тьюторської допомоги старших учнів у постановочній діяльності хореографічного колективу.

Література:

1. Благова Т. О. Навчально-методичне забезпечення дитячого хореографічного аматорства. *Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*. 2014. Вип. 34. С. 38-41.
2. Бугаєць Н. А., Волчукова В. М., Пінчук М. С. Методика роботи з хореографічним колективом. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2009. 98 с.
3. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю. Київ: Муз. Україна, 1990. 150 с.
4. Голдрич О. С. Методика роботи з хореографічним колективом: посіб. для студентів-хореографів навч. закладів України I-II рівнів акредитації. Львів: Сполом, 2007. 72 с.
5. Коkun О. М. Психологія: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 184 с.
6. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом. Ч. 1. Хореографічна робота з дітьми: навч. посіб. Харків: ХДАК, 2005. 153 с.
7. Маринін І. Г. Тенденції розвитку аматорського народно-інструментального виконавства в Україні в XX ст. URL: file:///C:/Users/ПК/Downloads/znppo_2012_11_49.pdf
8. Медвідь Т. Хореографічне мистецтво як фактор творчої діяльності дитини. *Вісник Львівського університету. Серія «Мистецтво»*. 2014. Вип. 14. С. 148-154.
9. Повалій Т. Л. Історія хореографічного мистецтва: навч.-метод. посіб. Суми: СПДФО Повалій К. В., 2014. 120 с.
10. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*, 2017. № 38-39. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
11. Чабан Н. І. Формування морально-вольових якостей підлітків у процесі роботи хореографічного гуртка. *Педагогічні науки: зб. наук. праць*. Вип. 17. Херсон, 2001. С. 299-304.

Melnik A. I., Chaban N. I.

THE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL, ARTISTIC AND CREATIVE WORK AT THE CHOREOGRAPHIC DEPARTMENT OF THE KHERSONSKYI TAVRIISKYI LYCEUM OF ARTS

This scientific article includes the analysis and generalization of experience on the organization of the educational and the artistic and creative work of choreographic groups of Kherson Tauria Lyceum of Arts. The main task of these groups is to train and develop the creatively gifted youth during the academic time.

Such originaive groups as «Dzhereltse», «Izyuminka» and «Neo-Dance» have their special organization structure which consists of lyceum pupils of different ages. It determines the choice of the repertory from the various choreographic performances of the most diverse dance styles. The effective creative activity of these collectives is facilitated by the appropriate organizational and methodological support, which includes training programs in such subjects as «Classical choreography», «Folk-stage choreography», «Modern choreography», «Gymnastics», «Composition» and «Ensemble». It also includes reporting concert programs, acting repertoires and prospective plans of these collectives. The staffing of the material and technical base for the choreographic work in Kherson Tauria Lyceum of Arts complies with regulatory requirements that are set for school premises.

The article highlights the experience in using tutoring help in training rehearsal work of the director with the youngest groups of the primary years of study of the choreographic collective «Dzhereltse». Tutor's help is based on the scrupulous choice of senior pupils in the role of tutors, as well as their special advanced training for choreographic work with junior educators. The tutor's work supports the showing of dance movements personally to the junior participants of the choreographic group. It also contains observing and controlling the performance of exercises by younger pupils.

Key words: lyceum of arts, choreography department, choreography group, educational, artistic and creative work of the choreographic group, organization structure, organizational and methodical providing, the staffing of the material and technical base for the choreographic work, tutoring help in training rehearsal work, the choice and training of the tutors.

Дата надходження статті: «24» вересня 2019 р.